

תעבורה פנימית בקיבוצים

דף מידע מאת: יואב גרשון

רקע - בכל רשות מקומית או מקום ישוב עירוני קיימים תמרורים, הכוונות ושילוט הקשור לחוקי התעבורה. באופן מוזר (שלא לומר: חריג), בהתיישבות העובדת בכלל ובקיבוצים בפרט – לנושא זה כמעט ואין כל התייחסות, ולא פעם אנו נתקלים בהעדר מוחלט של קיום ההוראות הפשוטות ביותר הנוגעות לבטיחות בתעבורה ולקיום נהלי שמירה על חיי אדם. חשוב לדעת כי שטח הקיבוץ הוא מקום בו מתנהלת תנועה מתמדת כל העת של רכבים, אופניים, קלנועיות, הולכי רגל (ובהם ילדים קטנים, קשישים ואוכלוסיה אשר אינה רגילה לתנועה העירונית).

תמרורים – תמרור ראשוני בכל מקום ישוב יהיה "שטח בנוי" ומייד בסמוך אליו הגבלת מהירות הנסיעה (לרוב 30 או 50 קמ"ש). כך גם תמרורי "אין כניסה", "אין חניה" ו"אין עצירה", סימונים לחניה מותרת (כחול-לבן) או איסור חניה (אדום לבן). בקיבוצים רבים אנו לא מוצאים (ברוב המקרים) סימן לתמרורים אלו והנסיעה מתבצעת (גם על גבי כבישים צרים, מדרכות או דרכי גישה פנימיות) בכל העת ולכל הכיוונים.

מהמורות ("דמפרים") - נכון, בחלק מהישובים כבר ניתן לראות ("לקפוץ"..) על גבי מהמורות האטה, אולם עדיין גם אמצעי זה לא תפס מקום נכבד וראוי ברוב מקומות הישוב. חשוב לציין כי במידה וכבר מתקנים מהמורות כאלו, הן חייבות לעמוד בדרישות החוק ורשות התימרור ולהיות מאושרות על ידי קצין בטיחות בתעבורה.

איסור נסיעה / חניה בקרבת מוסדות חינוך – היום, עם כניסה מאסיבית של ילדים מחוץ לישוב למערכת החינוך הקיבוצית (בעיקר בגיל הרך ובגנים) נכנסות מידי בוקר עשרות (!) מכוניות אל הישוב ונוסעות עד לדלת בית הילדים. מצב זה יוצר סיכונים רבים ומפגעי תעבורה המסכנים את הילדים הרכים. גם אם בקיבוצים מסוימים ניסו לשים קץ לתופעה זו – עדיין ברבים מהמקומות ניתן לראות בבוקר (בין 07:00 ל-08:00) וכן בשעות אחר הצהריים (16:00) "צי" של מכוניות חוצה את הישוב (לרוב במהירות המתאימה לשטח פנוי!) וחונה בקרבת או בסמוך למתקני החינוך השונים.

קצין בטיחות בתעבורה – ברוב הקיבוצים קיים צי רכב המחייב (!) קצין בטיחות בתעבורה, אפילו במשרה חלקית. בפועל הרשויות אינן אוכפות או מחייבות את הקיבוץ לקיים את החוק הזה ו"מפילות" את האחריות על ממונה הבטיחות המקומי ו/או על רכז המשק.

תחזוקה – גם במפעלים בהם קיים "רכב מפעל" והמשמש לעבודה, כמות הנוהגים עליו היא לרוב מספר מועט של עובדים. בקיבוץ הרכב "עובר" (לעיתים קרובות ביממה אחת!) עשרות של ימים, נהגים ונהגות, מנוסים וצעירים – אשר יוצרים מצב בו מכללי הרכב אינם "מתרגלים" לאופי נהיגה מסויים וקבוע והבלאי הנוצר כתוצאה מכך גדול לאין שיעור מאשר "רכב פרטי/ משפחתי".

תופעה מסוכנת מאד היא "תרבות" העדר הדיווח: נהג חוזר מנסיעת לילה מאוחרת כאשר ארעה תקלה מסויימת ברכב (שריפת מנורה, פנצ'ר או כל תקלה אחרת) ואינו מעביר את המידע, הרכב "גורר" וצובר ליקויים מצטברים אשר הופכים את הנהיגה בו למסוכנת, ולעיתים אף קטלנית.

אז מה עושים ?

- יש "לתמרר" את הישוב בשילוט המתחייב מכח החוק. חשוב לציין כי תחום הקיבוץ והאזור המשקי חייב להיות מסומן בשילוט "כניסה לאזור רכב תפעולי" (או יציאה ממנו), וזאת על מנת להגדיר את אזור נסיעת טרקטורים ומיכון חקלאי, רכב שרות, קלנועיות וכו'.
 - יש ליצור כבישי גישה חד סטריים, מהמורות וכמובן מחסומים הנסגרים בבוקר ונפתחים בלילה.
 - יש למנות (אפילו במשרה חלקית) קצין בטיחות בתעבורה אשר יהיה הכתובת בישוב לכל נושאי הרכב.
 - יש להתקין ברכבים מערכת רישום, מעקב ודיווח אוטומטית (כדוגמת ה-CARLOGE או אחרת) ואשר מבטיחה כי יהיה רישום מדוייק של הנסיעה, מעקב על הרכב וכמובן אתראה על כל ליקוי או מפגע בטיחותי בזמן אמת.
 - יש להוציא נהגים לקורסים והשתלמויות לנהיגה מונעת (לפני ביצוע חובת החוק עם ריבוי הנקודות..) וכן לקיים תרבות מתמדת של הדרכות פנים קיבוציות לנהיגה נכונה ובטוחה.
 - יש לסגור לחלוטין את המעבר אל בתי הילדים ולקיים אזור חנייה מוסדר לשם הבאת וקליטת הילדים המגיעים אל בתי הילדים מידי יום ביומו.
 - יש לדרוש מאחראי/רכז רכב של הקיבוץ כי יוודא קיום תיק ע"ר, מטף כיבוי וכן אמצעי רישום ודיווח על כל תקלה המתגלית ברכב ובעיקר כי יהיה עירני וקשוב לאופן בו הרכבים מתנהלים.
- אין בכל האמצעים אלו לתת תשובה מוחלטת לכל הבעיות – אבל לצמצמן ולהקטין את הפוטנציאל לתאונה – ודאי ובודאי.

סעו בזהירות ובבטיחות !